XXXIV. évf. Cluj-Kolozsvár, 1924. Október 10. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

A Dávid Ferenc-Egylet mustármagja.

Sokan érdeklődnek az iránt, hogy ki hintette el legelőbb azt a mustármagot, melyből felnövekedett az a terebélyes fa, amelynek fennállása nagynevü első püspökünk, Dávid Ferenc nevéhez füződik s amelynek kedves árnya alatt oly sokan találnak lelki megnyugvást és vallásos pihenést?!

Egy meleg szivü vallásos, fenkölt lelkületü asszonyunk ilyen irányu kérdésére s egyenes felhivására, készséggel szolgálok emlékeimből az alábbi felvilágositással, tekintettel a D. F. Egylet jubiláris esztendejére:

Kénos-udvarhelyi ifju papkoromban történt, hogy egy alkalommal udvarhelyi kir. ügyész, lelkes unitárius hivem és szeretett pártfogóm, Szőcs Márton ur vendégszerető asztalánál a tőle megszokott vallásos kérdésekre terelődött a beszélgetés, miközben egyszer igy szólt: Szentatyám, egy gondolat rég foglalkoztat engemet, hogy mi unitáriusok a lutheránusok Gusztáv Adolf alapitványának nagy horderejü mintájára miért nem csinálunk egy Dávid Ferenc alapot, a melynek megalapitásához lélekszám után csak egy-egy krajcár évi adót kellene a hivekre kiróni?! Én természetesen nagy lelkesedéssel tettem magamévá ezt a mély vallásosságra mutató gondolatot s megbeszéltük az előzetes lépéseket, hogy miként juttassuk előbb az egyházkör tudomására s ennek segitségével és pártfogásával egyházi felsőbbségünk elfogadására? Szőcs Márton ur lelkemre kötötte, hogy az egyházkörben inditsak minél szélesebb körben mozgalmat az eszme megvalósitása érdekében s én készséggel álltam ennek szolgálatába s leghamarabb a közelgő papiszék gyülésén bontottam ki a zászlót, hol az öreg és ifju papok egyaránt lelkesen fogadták az eszmét és feliratot készitettünk az E. K. Tanácshoz, ajánlva melegen az eszme elfogadását és megvalósitását, de a Konsistoriumnál nem talált visszhangra ez a szép gondolat, talán a krajcáros adózás miatt.

De a mustármag el volt már vetve Szőcs Márton ur által a nemesebb szivek földjébe s csirájában nem lehetett elfojtani és ha nem is eredetileg tervezett alakjában, de Dávid Ferenc nevéhez füzötten egyleti élet inditására szolgált alapot. Boros György akkori ifju lelkes tanárunk szive dobbant össze legmelegebben a Szőcs Márton ur szivével s leglelkesebb védője és leggondosabb első kertésze lett a kikelt mustármagnak. Megalakult hát a D. F.-Egylet Gyöngyösi István vargyasi esperes ur korelnöksége alatt s előbb csak támolygó lépésekkel indulhatott a jövendőség utjára, de a gondos kertész nagynevü Brassai Sámuel ur elnökségével biztositotta a Dávid Ferenc-Egylet határozottabb lépésekkel való utrainditását 1884-ben.

Nem sok idő multán megvalósult a D. F. pénzalapgyüjtés is közszeretetben élő püspökünk, Ferencz József lelkes és lelkesitő közbenjárásával.

Legyen áldott a mustármag elvetőjének emléke és legyenek áldva az eszme megvalósitói!!

Vargyas, 1924. augusztus 25. Kisgyörgyi Sándor, lelkész.

Unitáriusok!

Szeretnék oda állani mellétek, mikor az ekeszarvát fogjátok és nézitek miképen omlik szét a jól mivelt anyaföld röge! Szeretném ellesni elmétek gondolatait. Szivesen elmondanám, imádságba foglalva, amit ettől a néma földtől vártok: áldja meg az Isten minden porszemét, hogy táplálja gazdagon azt a kicsiny csirát, melyet a buzaszem keble rejteget. De ez nem volna minden. Tovább vinném a gondolatot azt mondván: testvérem tudod-e, hiszed-e, hogy ennél jobban és könnyebben is lehetne szántani! Hiszed-e, hogy ha most 6—7 szemet terem amit földedbe vetsz, majd akkor, mikor jobban fogod ismerni a tökéletesitett ekét, mikor jobban ki tudod választani az igazán jó vetőmagvat, a mikor rájösz, hogy földed három annyi takarmányt teremhetne, ha okszerüleg trágyáznád és mivelnéd, a mikor minden kis helyre a legnemesebb faju gyümölcsfát ülteted — akkor édes székely testvérem tudnád azt is, hogy csak szorgalmas *tanulással* lehet könnyitni az élet terhét, gondját. Akkor mindennapi imádságodba foglalnád: Atyám tartsd meg és virágoztassad a mi iskoláinkat! Akkor gondod lenne rá, hogy fiad és leányod ha tiz éves elmult, elmenjen valamelyik középiskolába! Engedj neki 2 évet, ha lehet négyet, de szerezd meg számára azt az örömet és boldogságot, hogy tanulhasson. Az iskola kinyitja lelki szemét, föltárja előtte azokat a rejtett talentumokat, melyek teremni fognak *számodra* nem hétszer, hanem 50-szer, ezerszer annyit.

Unitáriusok ha ti olyan jó emberek volnátok, a milyenek lehetnétek, mindenik faluból kiválasztanátok legalább egy nagyon ügyes és eszes fiut s ha szülői és rokonai nem tudják tovább tanittatni, vállalnátok ti, az egész falu. Csak 300-an vagytok, jó, de ebből fele

megtudna hozni 30—30 forintot azért, aki majd büszkesége lesz az egésznek.

Hej unitáriusok, ha mi jobban, ha mi igazán, őszintén szeretnők egymást, bizony nem maradnának üresen iskoláink!

Képek az egyház életéből.

Mindig voltak és örökké lesznek az egyház életében is olyanok, akik rideg magatartásukkal és meggondolatlan szavaikkal sokat rontanak s keveset vagy ép semmit sem használnak. De hála a jó Istennek, összehasonlithatatlanul nagyobb azoknak a száma, akik jó érzéssel és példátadó tettekkel járnak mások előtt s tán életüknél is jobban szeretik vallásukat és egyházukat.

A csipkebokor ma is kigyúl. Isten ma is szól övéiért és szent ügyéért egyesek lelkén keresztül.

Nem szólunk most arról, hogy a sok uj harang ébresztő szava mily hathatósan beszél az emberi lélek mély vallásosságáról. De reámutatunk nehány hirtelen szemünkbe ötlő tényre, melyek azokról beszélnek, kiknek egész gondolkozásuk össze van forrva egyházunk jövőjével.

1. *Nagyajtán* több mint egy évtized előtt Fürész János harangozó lett. Akkor még kitartó szorgalmánál alig volt egyebe. Közelebbről családi érdeke más országba hivta. Mielőtt elment, 4000 leut ajánlott fel az uj harangra s egyéb egyházi célra. A lelkész nem akarta elfogadni, mert az áldozatot nagynak találta. A harangozó azonban még a kaputól is visszatért és kijelentette, hogy lelkiismerete sohasem lenne nyugodt, ha elhatározását végre nem hajthatná, mert érzi, hogy amije van, azt az egyház szolgálatában szerezte s ezért hálás akar lenni.

Ime a vallásos lélek őszinte megnyilatkozása az egyházát szerető egyszerü emberben!

Ez a lélek abban az egyházközségben nyilatkozott meg, melynek hivei buzgó belső embereik és immár egyházi tanácsossá választott gondnoka vezetésével az utóbbi évek nagy követelményei között iskolát teremtettek s amellett a megfélemlités idején is kitartottak; nagyobbrészt önkéntes áldozatból az iskola céljára egy ma már több mint 300,000 leu értékü házas telket vásároltak; az egyetemes egyházi adót mintaszerüleg beszolgáltatják; önkéntes adakozásból uj harangot öntetnek és nagy költséggel templomot renoválnak stb. — Nem csoda, ha ilyen egyházközségnek a harangozó is becsületére válik.

2. *Árkosen* az egyházközség az utóbbi pár év alatt több tekintetben bizonyságot tett egészséges egyházias szelleméről és magasabb célokra néző gondolkozásáról. Többek között diszes énekvezéri lakást épitett s a felekezeti iskola céljára mintegy 200,000 leu értékben telket vásárolt, illetve helyiséget alakitott át. Mindezt részint önkéntes adakozásból, részint közmunkával végzett tettekből. S midőn a nép, szinte szokatlan erőfeszitéssel hoz áldozatot az egyházért és iskolá-

ért: megható módon honorálja belső emberei önzetlen munkáját: a nők egyik reggelre értékes takaróval teritik be a lelkész asztalát, majd az ujévet azzal teszik még ünnepélyesebbé, hogy meglepetésszerüleg, beszéd kiséretében, a lelkésznek két pár igen szép függönyt s a legények az énekvezérnek egy nagyértékü ezüst tárgyat adnak át az Ur házában. — Igy fizet a romlatlan gondolkozás és fenkölt lélek a maga egyszerüségében az odaadó munkáért.

3. *Sepsikőröspatakon* az öreg gondnok (id Költő József), bizonyára többekkel, sokat töpreng afelett, hogy a hivek nagyobb megterhelése nélkül miként lehetne az egyetemes egyházi adót összehozni. Nekik ősi felekezeti iskolájuk van s tudják, hogy mit jelent a felekezeti iskola ma s mit jelent, ha veszélyben az anyaszentegyház. A mult évben az egyházközség céljaira és szükségei fedezésére közmunkával vágott ölfákat 10 km.-nyi távolságra ingyen beszállitották a városba s az otthoni és városi árkülönbözetből kitelt az egyetemes egyházi adó. De fa nincs minden évben. Azt gondolja a jó öreg gondnok, hogy ő is ad, a másik is ad, a tizedik és huszadik is ad egy-egy báránytyt, kicsapják a legelőre. A gyapjáért valaki kiteleli. S rendre a bárányok biztositják az egyetemes adót. — Igy dolgozik a józan ész s igy ég az igazi szeretet az egyházért.

4. Az egyházi lapokból olvassuk, hogy *Kúti Károly* szentgericei jobbmódu székely afia, kit a mult évben választott tagjai közé az egyházi főtanács s aki az egyházközségnek is tevékeny gondnoka, 500 lejt tüzött ki egyházi beszédpályázatra. Az áldozatkészség szerepét és fontosságát keresi és akarja szolgálni ezáltal is, mert tudja, hogy ez az egyetlen fenntartója egyházunknak. Bizonyára Isten szól az ilyen emberben, ki nagy családja s egyéb gondjai mellett az egyházra is gondol és nemesen egyszerü lelke nagy aggodalmaiból az áldozatkészség sugarai törnek elő, melyek az igehirdetőket akarják gondolkozóba ejteni és tettre buzditani. — Igy kapcsolódik bele a gondolkozó unitárius ember a szószék hatalmas világába.

5. A maroskör nem rég választott f. ü. gondnoka, kaáli *Nagy Árpád,* még uj ember az egyházi életben. De már nyitott szemmel nézi a dolgokat. Tudja, hogy a szószék milyen nagy erő a nép vallás-erkölcsi életében. De azt is látja és érzi, hogy ma már csak a szószéken kivüli fáradhatatlan belsőemberi munkával lehet igazán hatalom a szószék. E célból 2000 leu pályadijat tüz ki s várja a komoly munkát az egyház jobb jövőjéért. Igy tesz bizonyságot egy régi történelmi név ismét arról, hogy az igazán vallásos és egyházias lélek meglátja és felismeri az egyházi élet legnagyobb szükségét s azért önként hoz áldozatot.

6. Az unitárius teologiai irodalom régóta hallgat. Mint a sötétségben ülő nép a világosságot, ugy várjuk az unitárius gondolkozással megirt műveket. Mert ez ad sulyt és jelentőséget egész világnézetünknek. *Dr. Kiss Elek* csak két év óta működik a teologiai akadémián. A szaktárgyaiba való teljes belemerülés s tárgyainak önálló feldolgozása nagy munkát és sok energiát igényel. Ennek

dacára önálló kötettel ajándékozta meg az unitárizmust. Olyan kötettel, mely alapja lehet egy nagyszabásu tervnek, kiinduló pontja a tudományos unitárizmusnak. Amilyen szivből köszöntjük a munkás szerzőt és kiváló művét, ép oly nagy reménységgel várjuk szorgalma további gyümölcseit. Ime az unitárizmus szellemi ujjászületésének a kezdete az unitárizmusért élő ember lelki világában!

Olyan hirtelenében összekapott képek ezek az élő egyház életéből a harangozótól a teol. tanárig, több változatban, m lyek azt bizonyitják, hogy az unitárizmusért, gondolkozásban és tettekben, sokan élnek.

Mi nem tehettuk, hogy ezt az életet a fenti esetekben meg ne lássuk és másokkal is ne láttassuk.

Kovács Lajos.

Az uj unitárius énekes könyv.

Átlapoztuk e könyvnek nyomdából csak most kikerült iveit s első benyomásunk az, hogy énekügyünk terén talán száz esztendő óta ez az első merész és jelentős lépés. Elismerés és vallásközönségünk nagy hálája illeti Pálfi Márton tanárt, akinek volt bátorsága s aki érzett magában tehetseget e könyv megszerkesztésére. Érzem, hogy ez a „megszerkesztés“ kifejezés itt nem megfelelő. Pálfi Márton nemcsak szerkesztője, hanem valósággal apja e könyvnek. Nem csak hogy a legtöbb darabnak ő a szerzője és forditója, hanem a más szerzőktől átvett darabokon is, kezdve Bogátin és Szkaricza Mátén le egészen Ürmösi Károlynéig, majdnem mindenütt meglátszik az ő tapintatos keze simitása.

A könyv első látásra is praktikusnak igérkezik. Egy kötetben vannak a templomi és halotti énekek. A régi könyv leghasználtabb és legismertebb darabjai át vannak véve, de csak olyan terjedelemben, amennyi egy rendes istentiszteletre szükséges. Ezt az eljárást csak helyeselheti mindenki, aki ismeri népünk konzervátiv természetét. A régi könyv szinte minden sora, ugy szólva, közkincsévé vált a templomban énekelni szerető falusi hitfeleinknek s őket az éneklés lehetőségétől egy csapásra megfosztani nagy tapintatlanság lett volna. De éppen e szempontból talán nem ártott volna a régi énekek átirásánál egy kicsit még nagyobb körültekintés. Itt van mindjárt az én kedves zsoltárom: „A Sionnak hegyén...“ Itt a második szakasz végső sorait igy irja át P. M.:

„Oh boldog a te választottad
Kinek helyet te adsz,
Ajtód kinek te megnyitottad
S akit te befogadsz.“

Isten tudja, én e sorok olvasásánál ugy éreztem magam, mintha valami régi, kedves kincsemtől fosztottak volna meg. Ime Szenci Molnár Albert biblikus szinü, a régiség zománcával ékeskedő, szép sorai:

„Boldog, akit te elválasztál
Fogadván házadba,
Hogy előtted nagy buzgósággal
Járjon tornácodban."

E sorok annyira a lelkemhez vannak nőve, hogy valósággal fáj megválnom tőlük.

Azonban ez nem akar kritika lenni. Azt majd elvégzik hivatottabb tollak. Kivált a könyv zenei részét illetőleg, mert ahoz egyáltalán nem értek. Én e nehány sorban csak vallásközönségünk figyelmét akartam fölhivni e nagy munkára s azt kivánom, hogy a Pálfi tanár lelkes buzgóságának bár századrésze legyen meg kántorainkban, mert rájuk az uj könyv megkedveltetése, az uj darabok megtanitása körül óriási feladatok várnak. **Márkos Albert.**

NŐK VILÁGA.

Amerikai levelek.

Mindig különös örömet szerez az embernek, ha a tengeren tulról hoz levelet a posta. Az amerikai unitárius asszonyok leveleinek valóban örvendünk, mert egytől-egyig, igaz melegséggel megirva, őszinte rokonszenvről tanuskodnak, különösen a St. Johnné asszony tollából származók. Ő kétszer is járt Erdélyben s igy talán ő az, kit a legtöbb baráti kötelék is füz ide. Ő különben teljesen az Alliance-work-nak szenteli munkásságát. Egyik utolsó levelében leirja egy heti programját. Napról-napra, néha még kétszer is egy nap, összejövetelek, megbeszélések, gyülések, közben sajtó alá rendezi a különböző jelentéseket, stb. csak ilyen munkával tudja a központ, melynek ő egyik leglelkesebb tagja, összetartani a különböző, óriási távolságokra fekvő tagozatokat. St. Johnné azt is közli, hogy utóbbi években valahányszor csak alkalma volt szóhoz jutni, mindig pártfogást és segitséget kért ugy a Channing House-ban tanuló erdélyi leány, mint a budapesti unitárius tanulók számára.

Egy másik levelében kizárólag a családjáról ir. Mióta férjét elvesztette, öreg édes anyjával él együtt Bostonban. A tavalyi nyarat az innen délnyugatra fekvő Doverben töltötték, abban a házban, ahova az anyja férjhezment és ahol ő is született. Leirja, hogy milyen szép napjaik voltak, — egyszer például részt vett az anyja is a doveri nőszövetség ülésén, mely éppen egy egész napi varró összejövetel volt, hogy előkészülhessenek egy jótékonysági vásárra. 26 asszony gyült össze ugy, hogy mindenki hozott magával valami ennivalót. Midőn lunch-höz ültek, kérték az asszonyok az édes anyját, kit megválasztottak tiszteletbeli elnöküknek, hogy beszéljen nekik a régi időkről, — és a 85 éves matrona, minden készülés nélkül

hosszasan beszélt arról az időről, amidőn ő szervezte ott a nők szövetségét és hogy azóta milyen szépen fejlődött.

Az utolsó Amerikából jött levél irója Mrs. F. C. Brooks, akire talán sokan fognak itt emlékezni, mert 1910-ben ő is itt járt; akkor még Miss Cobb volt. Két kis fia van, s ugy látszik, ő nem vesz különösen tevékeny részt az egyleti életben, de mindig meleg érdeklődéssel kérdezősködik itteni ismerősei felől.

Kauntzné Engel Ella.

Egy hires asszony.

Voltak és vannak bátor asszonyok, akik nem félnek a viharától, sőt magok élesztenek harcot és háborut. Ne azokra gondoljunk, akik a világpolitikában szerepelnek s akik elég nagy számmal vannak, hanem maradjunk szerényebb, de mégis magasztosabb körben. Ezuttal egy távolabbi nőre hivjuk föl a figyelmet. A neve Besant Anna. Októberben lesz 77 éves és arról nevezetes, hogy anglikán pap felesége. A papné lelkével sehogy sem fértek össze az Angliában uralkodó egyház dogmái. Könyvbe foglalta gondolatait s természetes, hogy a könyv nagy port vert föl egész Angliában. Gladstone, a hires miniszterelnök és iró is belevegyült a vitába, melyet az asszony könyve felidézett. Gladstone az ortodox felfogást védte Besantnéval szemben. Dr. Vance Smith unitárius tanár az asszony védelmére kelt s kifejezte milyen sajnos, hogy egy ilyen jeles elme előtt ismeretlen az unitárius hitfölfogás, mert akkor nem kellett volna a világgal szemben harcolnia a gondolatszabadságért. A Dr. Smith cikke nem került az asszonyság szeme elébe, ellenben egy hasonlóan bizonytalan lelkiállapotban levő ur, Sir Eliot György admirális elolvasta és azonnal az unitárius irodalom forrásához folyamodott Londonba. A következmény a lett, hogy Sir Eliot attól kezdve egész életében unitárius volt. Besant asszony más irányban haladt, theosophus lett, vagyis olyan elmélet hive, amely az isteni titoknak elmélyedés, elmerengés utján birtokába juttatja. Besantné az elméletét előadásokban, nyilvános gyüléseken óriási lelkesedéssel hirdette. Hatalmas szónok lett belőle; igen sokat irt és számos hivet szerzett magának, akik most születése 77-ik fordulója alkalmából nagy ünnepségben részesitik, mint a theosophia apostolnőjét.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.

KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

Amerikában.*

Julius legvégén New-Yorkból kilátogatok az egyik bányász-faluba. Néhány lustálkodó néger a végeken, de ember egyébként nemigen van sehol. Későre az egyik ház ereszében felfedeztem egy vénasszonyt, ki egy sirdogáló gyermekét rázott. Megismerkedtünk s hát ő felvidéki magyar asszony, ki itt ment férjhez, urát a bánya elölte s most az unokáját rázza — még mindig magyarul, mert angol tudománya az egyik markában jól elférne. Később a házas fia is hazakerül, annak a felesége is megjön valahonnan tekergésből. Ezeket már nem érdeklem, mintha csak füst-karika volnék. S Magyarország felesleges szó nekik s istenfizessével kell kérni, hogy magyarul valamit kinyögjenek. — Sokáig nem is tudtam gyönyörködni bennük s kérésemre másik magyar családhoz igazitottak.

Amint a kapun belépek, virágos kerten keresztül megyek a házig. Itt három férfiu beszélget. Nehány lépésről egy kurta mondást elfogok:

— Lerekedt meleg van, halljátok-é?

Odaérek s az ujjamat nekiszegzem a szólónak:

— Maga székely, ne tagadja. — Erre egy asszony a hálós ajtón belől jóizüen kacag:

— Rajtacsipték ugy-é?

Ugylátszik, hogy az egész Olthévviz kitelepedett, mert ezek is odavalók. A házigazda Maro i nevet örökölt. Tizenöt esztendeje bányássza a szenet, felesége és két legénykéje teszi széppé háztáját.

Kedvem támadt kinézni belőlük, hogy milyen családi életet élnek? Hogy ilyen mélyre is béhullott-é Amerika? — Beszédbe hozom a két legénykét s elmondja az apjuk, hogy 7—13 éves koráig otthon volt a nagyobbik s csupán azért küldte haza, nehogy elfelejtsen magyarnak lenni. Egy szegény székely szájából, kinek csak orvosság gyanánt adtak kicsikorában valami kevesecske tudományt, meghatóan jól esik ezt hallani. Istenem be más ez az ember, mint az a felvidéki magyar, kinek nehány év mulva már csak álmában jön vissza a magyarsága! Hát nagyjában mégis épek a székely gyökerek s be jó hinni, hogy nem veszünk ki, hanem inkább tiszta erőnkkel bekapcsolódunk a világba: ugy mint ez az egyszerü cseppember, ki már két nyelvet tud egészen jól. — Vágyódtam tudni, hogy vajjon miképpen gondolkozik ez az ember. Kérdéseimre lehajtotta a fejét s szomoruan hallgatott. Helyette az apja mondja el, hogy amikor visszajött, esztendeig is mingyárt-mingyárt sirt s mondotta:

— Menjünk haza édes apám, otthon jobbak az emberek s itt kicsi borju sincs, nyulacska sincs, sem szép virágos rétek, csak füst, setét bányák s szomoru szenes emberek.

Magamhoz hivom s vigasztalom a gyermeket:

— Ne busulj fiam, jövő nyárra hazamegyünk, madarászunk,

---

*Részlet az „Ellenzék“ vasárnapi (214) számából. Jó lesz elolvasni.

forrásvizet iszunk s megferedünk az Oltban s olyan szépek leszünk, hogy a tündérek felszednek a kötényükbe. Hazajösz-é?

Itt az apjára néz, ki igéretével megjutalmazza:

— Hazaviszlek fiam, haza.

Az egyik öreg, kinek lábát eltörte a bánya s ki még itt is hazaimódon siriti a cigarettát, beleszól:

— Csak annyi pénzem legyen mert, én is veled megyek.

Közben az asszony jó pánkót sütött s vacsorájából megtudtuk, hogy az erdélyi izlést innen is hazaviszi. S hasonlóképen a modorát, szavajárását s bánatot-üző kacagását.

Bucsuzáskor, milyen igazán láttam, hogy *székelységünk főereje asszonyaink, kik minden földön s örökké igazi székelyek maradnak:* a legbüszkébb uriasszonyaink éppen ugy, mint a háromszéki rónán arató leány. S ha ők ránkkacagnak, eszünkbejut, hogy mi, férfiak, a nagyvilágban be sokat elhullattunk!

De eszünkbejut s ebből megszületik a szépség. S hogy ez a szépség megmaradjon, székely lányaink arra is gondot vetnek, mert ha másképp nem megy, akkor kicsi ruhájuk szegibe belekötik.

Tamási Áron.

Biró Pál

bözölkörispataki lelkész 1924 junius 10-én délután 6 órakor 46 éves korában csendesen elhunyt.

Gyászolja felesége s négy elárvult kicsi gyermeke.

Álljunk meg itt és ne engedjük, hogy a halál csontos keze rárakja sirjára egészen a feledés hervadt gyepszőnyegét. Hiszen itt emberről van szó, ki igazán ember volt. Nem nagy pózoló, kinek neve átnyilallik bércen és völgyön s utána romlás, üresség marad. Ugy jött mindig közénk. hogy még azok is, kik sohasem látták — nézték: ez az ember milyen ismerős és egyszerüen eredeti: milyen igazat mond és nagyszerüen életigazság amit beszél.

A csodálatos emberi akaratérték sajátossá tette énjét. Minden ember ráismert, habár pillanatra látta és hallotta is. A természet igaz gyermeke volt, mert ott tartotta szemét és kezét a természetes élet megnyilvánulásain s azt szürte át lelkén. Beszéde mindig élet-filozofia volt.

Ez az ember az idők vasfogától elpusztitott, elszegényedett, kicsiny egyházközség (Magyarszentbenedek) földjének termőképességet adott. Temploma kezei között szépen ujjá épült. Akaratereje megszerezte a terjedelmes papi telket és kényelmesen lakhatóvá épittette. Teremtő ereje fákkal, virágokkal, uj élettel töltötte meg a hajlék körletét és belsejét. És igy támadt napról-napra kicsiny egyházközségeiben élet, erős, szép, hatalmas élet. Ebbol az életre kelt életből alkotódott énjének sajátos vonása, mely nevének magadta karakterét, hogy ő Biró Pál és senki más. Irásai ez énnek tanuvallomásai.

Nem sokan ismerik. „Egyháztársadalom“ cimü lap, melynek

egykor szerkesztője volt és amely csöndesen elhunyt ő előtte — hozta annak idején lapjain munkáit. Értekezések mind, hol komoly, hol vidám hangulatot keltő fölirással. Ime: *„Lássunk és cselekedjünk!“* — „mert legtöbb ember életprogrammja röviden ez: lehető kevés munka, könnyü és kényelmes életmód, lenni az emberek között valaminek anélkül, hogy arra tényleg rászolgálna. Ez elvből származnak a cselekedetek.“

„A szabadságról“: megszokott szólásformákat könnyü leadni; de nem gondolják meg, hogy tűz a rosszul nevelt gyermek kezében, mig Isten törvényei szerint nevelt ember kezében éltet adó és teremtő melegség. Ezen öntudatos irányitást a vallás emberei kellene betöltsék, irja a *„Kereszténység jelenlegi helyzeté“*-ben — „ha nem volna a vallásos ember elsősorban támadó vagy védekező felekezet tagja és csak másodlagosan keresztény. A szabadság még száz éves sincs a legtöbb keresztény államban. A tudomány azonban már régebb kivivta szabadságát s a felekezeti harcokban lekötött vallás csaknem a régi állapotban maradva: csoda-e, ha ma a természeti és más ismeretekben előrehaladt embert a régi formai vallás ki nem elégiti? Itt a magyarázata annak, hogy miért mondják sokan: a keresztény vallás lejárta korát.“

„A vallás és társadalom“ cimü értekezésében pedig azt irja, hogy a keresztény „vallás olyan kell legyen, mint az erős akarat, mely áthatja az egész embert s ily módon az akaratnak megfelelőleg sorakoznak a cselekedetek, alakul ki az élet.“ Amit multról, jelenről és jövőről irásos szava beszél, az igaz, mert a mi hitünkben él meggyőző ereje. Ez volt mint lelkipásztornak is értéke. Az erkölcs mezején, mint lelkész és a vallásos élet egész területén ezért volt egyik legjobb munkás. Nem nagy pózoló, de a valláserkölcsi élet megteremtője.

Csodálatos az a nehány nap, melyben az élet és halál vivta tusáját fölötte, kétségét mégis letörülte az előtörő remény.

Szeretteinek arcáról lesugárzó hit, hogy egy ilyen igaz, édes apa nem halhat meg. A körülötte zsongó élet, melyet ő teremtett mind-mind odaállott ágya mellé és beszélt hozzá a reménység nyelvén: nem halsz meg, mert te alkottál minket erős akarattal; nem halhatsz meg, mert munkáidról tanuskodunk mi élők és mi nem engedünk — hisz életünk örök, mint a természeté....

Igy beszélt és zsongott az élet körülötte s talán észre sem vette, midőn bezárta örökre szemét és két nagy fényes könnycsepp jelent meg alattuk. — Mi most tusakodó szivvel kérdezzük: vajjon a boldogság könnycseppjei azok?

Még itt állunk a halál kérlelhetetlen keze előtt — még kérdezünk Biró Pál, hogy megtudjuk tőled a valót, az igazságot.

Hiába, nem jön már semmi igaz beszéd. Csak a néma csönd mond valóságot. S mi nézzük ott a szempillák alatt azt a két fényes könnycseppet — nézzük elborult szemekkel, mint egy emberi küzdelem bérét. Mig ezt tesszük, a halál csontos keze fölirja csendesen: „Béke poraira.“

Bözöd, 1924. *Szász Dénes.*

Vallásos ünnepély Aranyosszéken.

Az aranyosszéki teológusok és diákok egy kis köre Pataki András várfalvi lelkész vezetése mellett az aranyosszéki egyházközségeinkben vasárnap délutánonként vallásos ünnepélyeket rendeztek s fáradtságot nem ismerve gyalog járták be az egyházközségeinket. A cél az volt, hogy a vallásos életet elevenebbé tegyék, a népet megismerjék, a nép megismerje leendő vezetőit s végül, hogy a teológusok segitő-alapja javára adományokat gyüjtsenek. És e célt sikerült elérni. Öröm volt nézni a hivekkel telt templomokat, amint áhitattal hallgatták a szép ének- és zeneszámokat, szavalatokat, felolvasásokat és előadásokat s hogy megteltek a szivek még megnyiltak a zsebek is és az anyagiak is szépen gyültek. Az ünnepségeket Várfalván kezdették aug. 17-én, 24-én Alsófelsőszentmihályon, 31-én Torockószentgyörgyön és Torockón, szept. 7-én Mészkőn és Sinfalván, 14-én Kövenden és Bágyonban, 28-án Aranyosrákoson tartottak igen gazdag müsoru és szépen sikerült ünnepségeket. A teológusok segitő-alapjára összegyült Várfalván 1000, Szentmihályfalván 300, Torockószentgyörgyön 710, Torockón 1031·50, Mészkőn 1310·50, Sinfalván 651·50, Kövenden 1535·75, Bágyonban 800, Aranyosrákoson 336·50. Összesen 7875·25. Legnagyobb elismerés illeti Bodnár Váléria és Simonffy Margit kisasszonyokat, Pusztai Pál, Tóth Béla és Kis Ödön érettségizett növendékeket, kik ének- és zeneszámokkal szerepeltek, valamint Dr. Gál Kelemen koll. ig., Dr. Kiss Elek és Dr. Varga Béla teol. tanár, Pap Domokos gimn. tanár, Kovács Imre bágyoni lelkész urakat. Elismerés illeti Árkosi Tamás sinfalvi lelkészt, ki mindenhol jelen volt s felolvasásaival és előadásaival a sikert biztositotta. Pataki András várfalvi lelkészt, ki az egésznek mozgatója és irányitója s minden alkalommal szavalattal és orgona kisérettel szereplője volt. Dicséret illeti Kövári J., Pethő István és Nagy Domokos teológusokat, kik fáradhatatlanul dolgoztak s imáikkal és szavalataikkal emelték a lelkeket Istenhez. Külön köszönet Ekárt Ferenc el. isk. igazgató, valamint Csegezi Ferenc atyánkfiainak, kik egy-egy ingyen fuvart adtak Torockóra.

Várfalvi.

Egyleti munkásság.

☞ Összes fiókegyleteink s a tagozatok sziveskedjenek *október hó 20-ig* értesiteni dr. Varga Béla D. F. E. főtitkárt a f. egylet alakulása évéről, a tagok számáról, a tisztikarról és a választmányról, hogy a 40 évi ünnep alkalmából készülő *emléklapban* megörökithessük.

Emléklapot fog kiadni a D. F. E. 40 éves fennállása ünnepe alkalmából, Az *Emléklapot* a megrendelőknek, *kik a pénzt előre beküldik* 10 Leuért fogjuk adni.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

A **főtisztelendő püspök ur** szeptember 20—21-én meglátogatta tordai egyházunkat Kovács Kálmán titkár kiséretében. Az állami és egyházi hatóságok nagy tisztességgel halmozták el az ősz főpásztort. A hívek szeretete most is a régi hévvel nyilatkozott meg.

Morison S. Robert neve ezelőtt 50—60 esztendővel nagyon jól hangzott a kolozsvári, tordai és torockói unitáriusok között, mert Kovács János akkori fiatal tanárral meglátogatta volt őket 1873-ban. Morison éppen mint Kovács telve voltak ifjui lelkesedéssel és feltüzelték unitárius hiveinket is. A tolmács már régen elhunyt, de Morison jó egészségnek örvend és figyelemmel kiséri a világ folyását mint 80 éves ember. A nyáron ünnepelte születése nyolcvanadik fordulóját. Barátai és tisztelői között a püspök ur és dr. Boros is részt vettek. Az utóbbinak irt válaszában irja: Azok közül a barátaim közül, akiket akkor megismertem, tudtommal csak Ferenc püspök él, ámbár hiszem, hogy mások is. A dr. Cornish könyvében több ismert nevet találtam, akik valószinüleg fiai vagy unokái egykori ismerőseimnek. Azt hiszem, hogy dr. Boros akkor — 1873-ban — Londonban tanult (tévedés, mert még Kolozsvárt volt). De az önnel való ismeretségem kezdete igen kedves emlékü.

Nagy Gyula rajztanár egy évi szabadságot kért és kapott az E. K. Tanácstól. Megérdemli, mert 40 évi szolgálat megőröli a legjobb szervezetet is. A Tanács olyan tüntető szivességgel kezelte ügyét, a hogy megérdemelte az, aki a rajzot, festészetet és szépirást olyan sikerrel tanitotta. Merész Gyula, Tóth István, Csiki István és még egész sereg müvész, tanár és más szakember került ki a keze alól, Nemcsak tanitni, hanem megkedveltetni is tudta a szépmüvészet alapszabályait mind gyakorlatban, mind elméletben. Nagy Gyula mint festő is néhány jeles művet készitett. Egyike Kovácsi Antal tanár kitünő arcképe a tanácsteremben. Humoros verses köszöntőivel sokaknak szerzett vig órákat, mig kedves felesége halála el nem vette kedvét.

Miss Tagart 88 éves lesz a jövő hónapban. Angol és külföldi tisztelői és barátai megünneplik a ritka szép eseményt. Mi erdélyiek nagy szeretettel és hálás érzéssel hódolunk meg kedves hangzásu neve előtt. Ő volt az első külföldi nő, aki minket meglátogatott már 1858-ban édes atyjával együtt, aki utközben meghalt. Miss Tagart igen sokszor volt már nálunk. Lapunk közölte szép képét Miss Hill és Ierson társaságában. Utoljára 1910-ben látogatott meg, de annál többször Angliában tanuló fiaink és leányaink őt. A jubileumra régi jó barátja a püspök ur és számos tisztelő (35) aláirásával üdvözletet küldöttünk.

A **Főtanács gyülése** november 9-én lesz. A mezei munkaszüneten kivül különösen az interkonfessionális viszonyból következett a novemberi idő választása.

Változások a lelkészi és tanitói karban: Kriza Ilona Nyárádgálfalvára, Ravába Gál Irén, Firtos-Martonosba Bajka Róza tanitónak, Dombóra Miklós Jánosné Tóth Mária, Fekete Józsi lelkész Nagysolymosból Iszlóba ment

Torockón önálló énekvezér fog lenni, s erre a tisztségre a népes szép gyülekezet Pétertty Gyula tanitót nyerte meg, aki az unitárius iskola megszüntével megvált a tanitóságtól.

Kolozsvárt a tanulók ujból fölveszik a kézimunka tanulást, minek vezetésére az intézet megnyerte Dézsy János műasztalos mestert. *Kereszturon* a kézimunka tanulása a mult évben is szép sikerrel folyt.

Kissolymosban a harctéren elesett hősök emlékét megörökitették és szép ünnepség keretében leleplezték.

Beiktató ünnepély lesz a Theológjai Akadémián okt. 11-én. Dr. Varga Béla fogja elfoglalni tanszékét, melyre a mult évi Főtanács választotta meg.

Adakozás szegény tanulók részére. A mult iskolai évben szegény tanulók fölsegélyezésére még a következők adakoztak kolozsvári fögimnáziumunknál: Mihály Domokos 1000, Nagyiklódi Tischler Mór 1000, Károlyi Sándor 500, Lusztig Jenő 100, Stiaszny Nándor 50 leut.

Nyilt levél a főszerkesztőhöz. *Nagytiszteletü Főszerkesztő Úr!* Valakinek eszébe jutott, hogy a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség 30 éves multjáról s ezzel kapcsolatosan rólam az „Unitárius Közlöny" f. évi 9-ik számában emlitést tegyen. Nehogy bárki is az én óhajtásomat, akaratomat, sugalmazásomat lássa ebben, kijelentem, hogy eszembe sem jut 30 éves lelkészkedésemet jubilálni. Ez ellen az én szerénységem is tiltakozik. Több idő és igazi érdemek szükségesek ahoz, hogy bárkit is jubilálni lehessen. Ez a meggyőződésem. Sepsiszentgyörgy, 1924. szept. 16. Kiváló tisztelettel: *József Lajos* unitárius lelkész. — A szerénységnek kedves hangja a József lelkész ur „Nyilt levele". Kivánságára készséggel kiadjuk, s hozzá tesszük, hogy a 9-ik számban közölt nehány sor visszapillantáshoz József barátomnak csak annyi köze van, hogy ő tényleg most 30 éve foglalta el és szervezte a sepsiszentgyörgyi lelkészi állást a kis társsal Killyénnel együtt. A szerkesztőnek szabad, sőt kötelessége tájékozott lenni. — *B. Gy.*

Elhunytak. Id. Albert Lőrinc ny. állami tanitó Bölönben elhunyt szept. 4-én 83 éves korában. Érdemes szép életét jövő számunkban fogjuk ismertetni és arcképét bemutatni. Lappéldányok megrendelhetők darabonként 4 leuért. — özv. Benedek Jánosné Siménfalvi Zsuzsa 87 éves korában Nagyajtán. Fiai Benedek Gyula és a Ferenczy család gyászolja a nagytiszteletben élt matrona elhunytát.

Bibliai miniszteriumot hoz ajánlatba, hihetőleg nemcsak a maga országának, hanem minden másnak egy angol pap, aki vagy azt akarja bizonyitani, hogy jól ismeri a bibliát, vagy csak hogy nem tudja mit tegyen az idejével. Miniszterelnöknek Szent Istvánt a

martir apostolt jelöli, a belügyhöz Rachelt, aki igaz nő minden tekintetben, Josué lenne a hadügyminiszter, mert ugylátszik, hogy ezek a szent emberek sem tudnak ellenni háboru nélkül. Ádámnak a földmivelési tárcát szánta, aki a paradicsomból kikerülve megtanulta ezt a nemes mesterséget, a pénzügyhöz Máté evangélistát, a vámszedőt találja alkalmasnak, Timotheusnak fenntartja a közoktatásügyi tárcát, mert hiszi, hogy sok üdvös reformot vezetne be a nyelvkérdésben, Sámsont is bevonja, mert reméli, hogy a visszaélésekben rendet tudna teremteni. Hogy milyen furcsán intézné a világ sorsát végül azzal bizonyitja be, hogy a siketek társasága élére miniszternek a Bálám szamarát szemelte ki. Ezért ugyan nem érdemes tanulni a bibliát.

Elszámolás. F. évi május 10-én Segesváron a Nők Szövetsége által rendezett estélyen a templom-alapra felülfizettek: Mircea szenator 2000 leut, dr. Ivánoviţiu ügyvéd 420 leut, Kovács József postamester, dr. Farkas Mózes, Katona Ferenc, Murvai Samu 300—300 leut, Ferencz József püspök, Kelemen Jenő, dr. Gábos István, Csifó Salamon, dr. Boros György, br. Daniel Lajos, Fülöp Mózes, Széll Géza, özv. dr. Árkossy Gyuláné, Gvidó Béla, Letz János, dr. Zsakó Andor, Cseh Zoltán és Szabó Mihály 200—200 leut, László Károly, Pap Mózes, Józsa Pál, Szentmártoni Kálmánné, Gálfalvi Sámuel, dr. Fazakas Miklós, dr. Elekes Domokos, dr. Boros Györgyné, dr. Gyárfás Elemér, Lőrinczi István, Mircea kórházi gondnok, Teutsch Bapt, br. P. Horváth Kálmán, Kisgyörgy Sándor, id. Dániel Lajos br., Karres Frédi, Kovács Margit, Szathmáry István, Szathmáry Gyula, dr. Felszeghy Sándor, Pataky Sándor, özv. Pataky Lászlóné, Orbán József, br. P. Horváth Árthur, dr. Zimmerman ügyvéd, Martos Sándor, Kozma Béla, dr. Lukácsi József, Péter Sándor, Laczkovits Albert, Dénes János, dr. Mendel Jenő, Éhrenwerth Ignác, Petkó Valér, Dénes Mózesné 100—100 leut, dr. Isekutz Viktor 250 leut, Tana Sámuel 132 leut, dr. Zsakó István 90 leut, Vitéz Mihály, Muntean lelkész, Dobordán Károly 60—60 leut, Ütő Lajos, Bartók Endre, Székely Tihamér, Mátyus Gergely, Sófalvi András, Kiss Gábor 50—50 leut, Csiki Albert, dr. Mikó Lőrinc 60—60 leut, dr. Obert Gyula, Veress Áron 40—40 leut, Rózsa János 30 leut, Nagy Lajos, Simén András, Pethő Samu 20—20 leut, Bálint Dániel 100 leut, Pech Dezső 20 leut, Miku Vazul 10 leut, Vinter Béla 1 leut. A kegyes adakozók e helyen is fogadják a rendezőbizottság hálás köszönetét. — *A rendezőség.*

Adományok a brassói unitárius templomépités céljaira. (IV. közlemény.) Brassói Népbank adománya 2500, Sükösd Farkas Sepsiszentkirály adománya 50, Nőegylettől 1923. évi majális jövedelme 12.000, Bende Ödön adománya 45, marosvásárhelyi egyházközség 257. sz. gyüjtőivén 949, olthévizi egyházközség 522. sz. gyüjtivén 909, Agrár Tkpt R.-t. 436. sz. gyüjtőivén Kézdivásárhely 200, Gross Lajos 351. sz. gyüjtőivén 200, Lőrinc Jánosné 80. sz. gyüjtőivén 400, Zoltán Józsefné 81. sz. gyüjtőivén 400, Bálint János

9. sz. gyüjtőivén 630, Vidor és Trsa 589. sz. gyüjtőivén 350, özv. Péter Károlyné 20, Lukács János 26. sz. gyüjtőivén Vidombák 475, Ördög Vilmosné 64. sz. gyüjtőivén 288, kökösi egyházközség 528. sz. gyüjtőivén 880, Gyarmathy Lajos 149. sz. gyüjtőivén Ujszékely 401, hom.-almási egyházközségből 763, hom.-jánosfalvi egyházközség 506. sz. gyüjtőivén 600, Közhasznu Tkptár Kolozsvár 500, kabátfalvi egyházközzég 296. sz. gyüjtőivén István Sámuel brassói presbiter közbejöttével 432, István Sámuelné 97. sz. gyüjtőivén 1006, Halmágyi János lelkész Ny.-gálfalva 100, kálnoki egyházközség 527. sz. gy.-ivén 256. Both Miklós adománya 200, dr. Gergely József adománya 200, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank fiókja 304. sz. gyüjtőivén 500 leu. I., II., III. közlemény összege 120.201·75 leu. Összesen 145.905·75 leu. — *Kovács Lajos,* unitárius lelkész.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába *julius 18-tól szeptember 18-ig* tagsági és előfizetői díjat fizettek *1923-ra*: Halmágyi Lajos Hosszufalu; Br. Kemény Gizella Marosvécs és Gábor Ferenc Brassó; *1924-re:* Halmágyi Lajos Hosszufalu; Somkereki Elek Szék; Kosztin János Lupény; Br. Kemény Gizella Marosvécs; Gergely Sándor Brassó; Pál Ferenc, Pál Ferencné, Vass Albert, Vass Albertné, Agyagázi Sándorné, Bekő Mihály, Unitárius Egyházközség, Máthé Mózes, Egyed Albert, Kiss György Okland; Máthé István Recsenyéd; Palatka Domokos Balázsfalva; Nagy Dénesné Marosvásárhely; Unitárius Egyházközség, Dávid F. Egylet, Nagy Dénes Alsójára; Unitárius Egyházközseg, Máté Sándor Ujszékely; Kozma Miklós, Dávid F. Ifjusági Egylet Okland; Nagy Vilmos, Dávid Albertné Kolozsvár; Gergely János Hosszufalu; Karácsony Ferenc, Ilkei Elek, Unitárius Egyházközség Brassó; Gyöngyösi Gábor Sinfalva és Özvegy Nagy Mozesné Székelykeresztur.

Alapitói dijban fizetett az Alsójárai David F. Egylet 100 Leut; az egylet céljaira ajándékozott Kovác Lajos Brassó 30 L. Ambrus Gergely Kolozsvár 25 L. és Gyöngyösi Gábor Sinfalva 10 L. t.

Kolozsvár 1924. szept. 18.

Gálfi Lőrinc
pénztárnok.

Hivatalos közlemények.

XLII. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent szeptemberi köriratokról. 1982—1924: iskolaszékekhez Bilinszky Lajos magyar nyelvkönyvének a 4. elemi osztályba bevezetése iránt. Iskolaszékekhez és lelkész afiaihoz: 2535—1924 iskolai beiratkozás, beiskolázás, állásban nem levő tanitók és tanitónők és uj tanerők bejelentése tárgyában.

Lelkész afiaihoz: 2118—1924 unitárius leánynövendékek más felekezeti magyar iskolákba felvételének engedélyezéséről 2546—1924 egyetemes egyházi adó tárgyában. Ad. 216—1924 gyülekezeti helyekről. 2265—1924 főtanácsi diszes köszönőirat szövegének kijavitásáról. 2546—1924 kongrua nyugták beküldéséről. 2591—1924 népesedési, iskolai és kisajátitási adatokról.

Mindenik lelkész afia köteles a 2564 sz. alatt kért nyugtákat azonnal beküldeni, továbbá a 2591 sz. alatt kért adatokat is; végül okt. 15-ig köteles jelentést tenni az egyházi adó tárgyában 2564 és a gyülekezeti hely tárgyában 216 sz. alatt közölt kérdésekre.

Mivel az egyházi adó és a kongrua nyugták tárgyában kelt köriratok tévesen ugyanazon szám alatt bocsá·tattak ki, az egyházi adónál 2546/a, a kongruanyugtáknál pedig 2546/b számra kérjük hivatkozni.

---

40 ÉVES JUBILEUM.

A DÁVID FERENCZ-EGYLET

ALAKULÁSÁNAK ÉS FENNÁLLÁSÁNAK 40 ÉVÉT FOGJA ÜNNEPELNI 1924. NOVEMBER 8-ÁN D. U. 4 ÓRAKOR AZ UNITÁRIUS KOLLÉGIUM DISZTERMÉBEN TARTANDÓ

DÍSZKÖZGYÜLÉSÉN.

1. Karének.
2. Ima. Kisgyörgy Sándor.
3. Megnyitó. Báró Petrichevich Horváth Kálmán elnök.
4. Visszaemlékezés 40 év egyleti életére. Dr. Boros György ügyvezető-alelnök.
5. Üdvözletek.
6. A D. F. E. jövő feladatai. Dr. Varga Béla főtitkár.
7. Karének.
8. Bezáró beszéd. Ferencz József püspök, tiszteleti elnök.

Este 8 órakor műsoros-estély a tornacsarnokban.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: PAP DOMOKOS.

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 100 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztárosnak küldendő.

Nyomatott „Corvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.